

บทที่ 8

สถาบันการเงิน (THE FINANCIAL INSTITUTIONS)

สถาบันการเงิน เป็นตัวกลางทางการเงินที่ตั้งขึ้นภายในขอบเขตที่กำหนดของสถาบันการเงินแต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะหน้าที่การดำเนินงานแตกต่างกันออกไป

บทบาท และความสำคัญของสถาบันการเงิน

ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน เงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายการผลิต และเพิ่มผลผลิต ถ้าเงินทุนมีอยู่อย่างจำกัดก็จะเป็นการนำเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น สถาบันการเงินจึงเข้ามามีบทบาท และความสำคัญ โดยจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรวบรวมเงินออมไปยังผู้ลงทุนรูปแบบต่างๆ เพื่อสนองความต้องการเงินทุนที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดนั้นๆ ได้ เมื่อความต้องการเงินทุนได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะทำให้การประกอบการ หรือการผลิตเกิดขึ้น ผลผลิตของประเทศมากขึ้น เพียงพอแก่การอุปโภคบริโภค และการส่งออกจำหน่ายต่อในต่างประเทศได้อีกด้วย จึงทำให้ประชากรมีงานทำ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และรายได้ประชาชาติก็จะเพิ่มมากขึ้น ในที่สุดก็จะทำให้เงินทุนจำนวนนั้นไหลกลับเข้ามาในสถาบันการเงินอีก จึงกล่าวได้ว่า สถาบันการเงินเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญ เพราะถ้าไม่มีสถาบันการเงินแล้ว ความสะดวก ความคล่องตัวในการจัดหาเงินทุนเพื่อประกอบการใดๆ ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้

หน้าที่ของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินประเภทต่างๆ ทำหน้าที่ต่อไปนี้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง คือ

1. เป็นแหล่งกลางทางการเงินที่ผู้กู้ และผู้ให้กู้สามารถสนองความต้องการต่อกันได้ โดยไม่ต้องรู้จักกันมาก่อน ในสังคมที่ประกอบด้วยผู้ออม และผู้ลงทุนจำนวนมาก จำเป็นต้องมีสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งการระดมเงินออม และนำเงินที่ระดมได้ออกให้กู้ การทำหน้าที่นี้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างน้อยที่สุด 2 ประการ คือ

1.1 ผู้กู้สามารถกู้ยืมได้โดยไม่ต้องรู้จักผู้ออม

1.2 ผู้กู้สามารถยืมเงินเป็นจำนวนมากกว่าที่ผู้ออมแต่ละรายจะให้กู้ได้ ทั้งนี้เพราะสถาบันการเงินสามารถรวบรวมเงินออมรายเล็กๆ เป็นเงินก้อนจำนวนมากได้

2. ให้ความปลอดภัยได้ดีกว่าแก่เงินของผู้ออม การที่เจ้าของเงินให้ผู้กู้จะเสี่ยงภัยมากกว่าการให้กู้โดยผ่านสถาบันการเงินเพราะ

2.1 สถาบันการเงินทำธุรกิจด้านนี้โดยเฉพาะ ย่อมมีประสบการณ์ความชำนาญมากกว่าบุคคลธรรมดา

2.2 สถาบันมีเงินทุน และขนาดของงานมากพอที่จะจ้างผู้ที่มีความรู้พิเศษทางด้านนี้บริหาร

2.3 สถาบันสามารถจะจ่ายเงินกู้ได้หลายทาง ซึ่งลดความเสี่ยงได้มาก เพราะสถาบันการเงินไม่มีทางที่จะสูญเสียนี้ทั้งหมดได้ เพราะในบางครั้งไม่สามารถกระจายเงินกู้ไปยังแหล่งต่างๆได้เนื่องจากเงินทุนจำกัด

3. จัดให้มีเงินกู้ลักษณะต่างๆ ตามที่ผู้ให้กู้ต้องการ สถาบันการเงินสามารถทำเช่นนี้ได้ เพราะมีเงินทุนไหลเข้า-ออกตลอดเวลา

4. เคลื่อนย้ายเงินทุนไปยังที่ต่างๆ โดยวิธีนำเงินออกจากที่หนึ่งไปให้กู้ยังอีกที่หนึ่ง การทำหน้าทีนี้ จะช่วยให้อัตราดอกเบี้ยในท้องถิ่นต่างๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก

5. จัดหาสภาพคล่องให้แก่เครื่องมือเครดิต โดยวิธีต่างๆ เช่น เป็นผู้รับประกันการขายหุ้นต่างๆ เป็นผู้ซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ เป็นต้น

สถาบันการเงินสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. ตลาดเงิน
2. ตลาดทุน

ตลาดเงิน (MONEY MARKET)

ตลาดเงิน คือ การจัดการของกลุ่มสถาบันต่างๆ ที่นำผู้กู้มาพบกัน โดยตลาดเงินจะเป็นแหล่งกลางในการระดมเงินออมจากผู้ที่มีเงินเหลือใช้ชั่วคราว เพื่อนำไปจักรสรรให้กู้ยืมแก่ผู้ที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินล่วงหน้าชั่วคราว

ลักษณะที่สำคัญของตลาดเงิน คือ เป็นแหล่งระดมเงินออม และการจัดการเงินทุนระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี โดยผู้กู้และผู้ให้กู้ไม่มีการติดต่อกันโดยตรง ต้องกระทำผ่านตลาดเงิน

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินจากตลาดเงิน

- เพื่อการพาณิชย์ เช่น ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อใช้จ่ายสำหรับการค้าส่ง ค้าปลีก การนำสินค้าเข้าและการส่งออก เป็นต้น

- เพื่อการบริโภค

- เพื่อการลงทุนระยะสั้น เช่น ซื้อหลักทรัพย์เพื่อหวังกำไรส่วนทุน

ความสำคัญของตลาดเงิน

1. เป็นแหล่งระดมเงินทุนในระยะสั้น

2. เป็นแหล่งกระจายเงินทุน เพื่อประโยชน์ในการใช้จ่ายล่วงหน้าก่อนมีรายได้ ของ ผู้บริโภค เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของหน่วยธุรกิจ เพื่อชดเชยงบประมาณการใช้จ่ายของ รัฐบาล

3. เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจส่วนรวม การที่ตลาดเงินทำหน้าที่เป็นแหล่งระดมเงินออม รายเล็กรายน้อย เพื่อจัดหาเงินทุนขนาดใหญ่แก่ผู้ลงทุน ทำให้การใช้เงินทุนมีประสิทธิภาพทาง เศรษฐกิจมากขึ้น ช่วยจัดหาเงินทุนแก่ผู้ที่มีความจำเป็น ช่วยให้เศรษฐกิจไม่หยุดชะงัก เพราะขาด แคลนเงินทุนหมุนเวียน ช่วยให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้น

4. เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางให้ประสบความสำเร็จ

ประเภทของสถาบันการเงินในตลาดเงิน

ธนาคารพาณิชย์ (COMMERCIAL BANK)

ธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อถูกทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์ในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น

1.1 การให้กู้ยืม

1.2 ซื้อ หรือขายเงินตราต่างประเทศ

ลักษณะสำคัญของธนาคารพาณิชย์

1. มีลักษณะเป็นสื่อกลางทางการเงิน ที่ระดมเงินออมจากประชาชนในรูปของเงินฝาก และจัดสรรเงินเหล่านั้นให้แก่ผู้ลงทุนอีกทีหนึ่ง

2. เป็นสถาบันการเงินที่รับฝากประเภทที่จ่ายคืนเมื่อถูกทวงถาม (DEMAND DEPOSITS) หรือฝากเงินกระแสรายวัน (CURRENT DEPOSITS) ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของธนาคารพาณิชย์

3. เป็นสถาบันการเงินประเภทเดียวที่สามารถสร้างเงินในรูปของเงินฝากได้ ทำให้แตกต่างจากสถาบันการเงินอื่นๆ

4. เป็นแหล่งเงินกู้ระยะสั้นที่ดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่เกี่ยวกับการค้า การพาณิชย์ ซึ่งเป็นการ กู้ยืมระยะสั้นที่มีความคล่องสูง

หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

1. การให้บริการทางการเงินทั้งใน และนอกประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ให้บริการทางการเงินทั้งใน และนอกประเทศ เพื่อประโยชน์ในการระดม เงินออม และกระจายเงินทุน ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่

ก. รับฝากเงิน (DEPOSITS)

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ คือ การระดมเงินออมจากประชาชน โดย การรับฝากเงิน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประการ ได้แก่

- เงินฝากกระแสรายวัน
- เงินฝากประจำ
- เงินฝากออมทรัพย์

เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคาร ซึ่งสามารถนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ได้ ธนาคารจึงจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ฝากเงินในรูปดอกเบี้ย

ข. การให้กู้ยืม (ADVANCES)

หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ คือ การให้กู้ยืมเงิน หรือการให้สินเชื่อทางการค้า และทางด้านอื่นๆ เช่น การบริโภค การอุตสาหกรรม การเกษตร เป็นต้น การกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์กระทำได้ 3 วิธี คือ

- การให้กู้ยืมโดยตรง
- การเบิกเงินเกินบัญชี
- การรับซื้อตั๋วลดสัญญาใช้เงิน

ค. การให้บริการด้านอื่นๆ (SERVICE)

นอกจากจะให้บริการด้านการรับฝากเงิน และการให้กู้ยืมเงินแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังให้บริการประเภทอื่นๆ อีก เช่น

- ให้บริการด้านการเป็นตัวแทนของลูกค้า เช่น การซื้อขายหุ้นในนามของลูกค้า ช่วยเก็บเงิน และจ่ายเงินประเภทต่างๆ เช่น ค่าเช่า ค่าดอกเบี้ย เงินปันผล ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น
- ให้บริการทางด้านการค้า และการชำระเงินระหว่างประเทศ เช่น การเปิดเช็คเตอร์ออฟเครดิต (L/C) เพื่อการส่งสินค้าเข้า การรับซื้อลดตั๋วเงินต่างประเทศ การเรียกเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินต่างประเทศ การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น
- ให้บริการด้านอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า เช่น การรับฝากของมีค่า การโอนเงินทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ให้คำปรึกษาทางด้านการเงิน และให้การเผยแพร่ข่าวสารทางด้านการเงิน เศรษฐกิจแก่ลูกค้า

2. การสร้าง และทำลายเงินฝาก

การสร้างเงินฝากถือได้ว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่ไม่เหมือนใครในระบบการเงิน เพราะธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินประเภทเดียวที่มีเงินฝากกระแสรายวัน ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างเงินในรูปของเงินฝากกระแสรายวันได้ โดยการนำเงินทุนในรูปของเงินสดสำรองส่วนเกินที่เหลือจากการสำรองไว้ตามกฎหมายให้ลูกค้ากู้ยืม หรือนำไปลงทุน ซึ่งจะทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวนเงินที่ให้กู้ยืม หรือเงินลงทุนนั้น

ในทางตรงกันข้าม การทำลายเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ โดยการชำระหนี้จากผู้กู้ยืม และการนำหลักทรัพย์ที่ลงทุนไว้ออกมาขาย ทำให้ปริมาณเงินลดลงเท่ากับจำนวนเงินที่รับชำระหนี้ และจำนวนเงินที่ขายหลักทรัพย์ได้

การสร้างเงิน และการทำลายเงินฝาก มีผลทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งถ้าปริมาณเงินมีมากเกินไปจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ แต่ถ้าน้อยเกินไปก็จะเกิดเงินฝืด อันจะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจส่วนรวม หน้าที่ในการสร้าง และทำลายเงินฝาก เป็นหน้าที่สำคัญที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อสังคม

ธนาคารออมสิน (GOVERNMENT SAVING BANK)

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐ เริ่มดำเนินการครั้งแรกในรูปของสำนักงานคลังออมสิน ในวังที่ประทับของรัชกาลที่ 6 สำหรับพวกมหาดเล็กประจำพระองค์ และต่อมาพระองค์ทรงดำริจะให้เป็คลังออมสินสำหรับราษฎร เพื่อให้ปลอดภัย และเป็นที่ยึดทรัพย์ที่หามาได้ ดังนั้น 1 เมษายน ปี พ.ศ. 2456 จึงได้สถาปนาระบบการออมสินของไทยให้มีฐานะเป็นคลังออมสินในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงเห็นว่าคลังออมสินมีกิจการไม่เจริญก้าวหน้า ไม่มีพ่อค้าและประชาชนสนใจ มีแต่พวกข้าราชการ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2472 จึงได้อโอนคลังออมสินจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติไปอยู่ในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม โดยเปิดทำการค้า ณ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ต่อมาสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลเห็นว่าคลังออมสินเจริญขึ้น เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนมาก แต่ดำเนินการได้ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เพราะอยู่ในขอบเขตจำกัดของกรมไปรษณีย์ ดังนั้น ปี พ.ศ. 2490 จึงเปลี่ยนฐานะเป็นธนาคารออมสิน มีสภาพเป็นนิติบุคคลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยพยายามสนับสนุนให้ประชาชนรู้จักการออมทรัพย์ และฝากเงินกับธนาคารเพื่อจ่ายในภายหน้า
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการระดมเงินทุนจากประชาชนไปสู่รัฐบาล ทั้งนี้เพราะเงินธนาคารที่ได้จากประชาชนจะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคง เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง เป็นต้น
3. เพื่อช่วยเหลือรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจที่จะนำเงินทุนไปขยายกิจการ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การดำเนินงานของธนาคารออมสิน ลักษณะการดำเนินงานของธนาคารออมสิน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านเงินฝาก

เนื่องจากเงินฝากเป็นเงินที่ประชาชนสะสมไว้ในยามจำเป็น หรือเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตั้งใจ ดังนั้น เงินฝากของธนาคารออมสินจึงมีหลายแบบเพื่อความเหมาะสม และความต้องการของผู้ฝาก โดยแบ่งเป็น

ก. ด้านการออมสิน

- รับฝากเงินออมสินประเภทเพื่อเลือก
- รับฝากเงินออมสินประเภทประจำ
- สงเคราะห์ทวีคูณ
- สงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว
- สงเคราะห์ชีวิตและการศึกษา
- สลากออมสินพิเศษ
- พันธบัตรออมสิน
- รับจ่าย และ โอนเงิน

ข. ด้านการธนาคาร

- รับฝากเงินประเภทกระแสรายวัน
- รับฝากเงินประเภทประจำ

2. ทางด้านลงทุน และแสวงหาผลประโยชน์

เนื่องจากผู้ที่เลือกฝากเงินไว้กับธนาคารออมสินเพราะสนใจในความมั่นคงของเงินฝาก ดังนั้น ธนาคารไม่จำเป็นต้องแสวงหารายได้จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่มั่นคง เพราะนโยบายของธนาคารมิได้มุ่งหมายในทางการค้า แต่มุ่งไปในทางก่อประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชน

โดยทั่วไปการลงทุนของธนาคารออมสิน แบ่งเป็น 2 ภาค คือ

2.1 ภาครัฐบาล ได้แก่ การลงทุนโดยการซื้อพันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง และหุ้นกู้ของ รัฐวิสาหกิจต่างๆ

2.2 ภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนให้ประชาชนกู้ประเภทต่างๆ เช่น กู้เพื่อเคหะสงเคราะห์ให้ กู้เพื่อการศึกษา

บริษัทเงินทุน (FINANCE COMPANIES)

บริษัทเงินทุน หมายถึง บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนในด้านการ กู้ยืมเงินโดยระดมเงินทุนจากประชาชน ด้วยการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เชื้อลด และให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน

1) กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ (COMMERCIAL FINANCE BUSINESS) ได้แก่ ธุรกิจที่ทำการจัดหาเงินจากประชาชน และนำเงินเหล่านั้นไปให้กู้ยืมในระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี รวมถึงการรับรองตั๋วเงิน และเป็นผู้สอบเข้าแก้หน้าในตั๋วเงินเป็นทางการค้าปกติ

2) กิจการเงินทุนเพื่อการศึกษา (DEVELOPMENT FINANCE BUSINESS) ได้แก่ กิจการที่จัดหาเงินทุนจากประชาชน และให้กู้ยืมเงินระยะปานกลางที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี หรือระยะยาวตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เพื่อการจัดตั้งอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรมเป็นทางการค้าปกติ

3) กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่าย และการบริโภค (SALE AND CONSUMER FINANCE BUSINESS) ได้แก่ กิจการจัดหาเงินทุน และทำการค้าต่อไปนี้เป็นทางการค้าปกติ

3.1 ให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชนเพื่อให้ใช้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าโดยชำระเป็นงวด (INSTALLMENT SALE) หรือให้เช่าซื้อ (HAIR PURCHASE)

3.2 ให้กู้ยืมแก่ประชาชน เพื่อให้ใช้ในการซื้อสินค้าจากกิจการที่ไม่ใช่ของตนเอง

3.3 ให้ประชาชนเช่าซื้อสินค้าที่รับโอนกรรมสิทธิ์จากกิจการ ซึ่งจำหน่ายสินค้านั้น เมื่อได้ตกลงให้เช่าซื้อ หรือให้ประชาชนเช่าซื้อซึ่งยึดได้มาจากผู้เช่าซื้อรายอื่น

3.4 รับโอนโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งสิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้า

4. กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ (HOUSING FINANCE BUSINESS) ได้แก่ กิจการหาเงินทุนจากประชาชน และทำการค้าดังต่อไปนี้เป็นการค้าปกติ

4.1 ให้กู้ยืมแก่ประชาชน เพื่อให้ใช้ในการจัดหาที่ดิน และ/หรือ บ้าน ที่อยู่อาศัยสำหรับจำหน่ายแก่ประชาชน หรือให้ประชาชนเช่าซื้อ

4.2 จัดหาที่ดิน หรือ บ้าน ที่อยู่อาศัยมาจำหน่ายแก่ประชาชน รวมทั้งประชาชนเช่าซื้อ

บริษัทหลักทรัพย์ (SECURITIES COMPANIES)

บริษัทหลักทรัพย์ หมายถึง บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ การดำเนินกิจการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนตราสารแสดงสิทธิ์ในหนี้สิน หรือทรัพย์สิน เช่น บัตร หุ้น หุ้นกู้ เป็นต้น และทำหน้าที่เป็นตัวแทน นายหน้า หรือให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการลงทุน ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (SECURITIES BROKER BUSINESS) หมายถึง การประกอบกิจการค้าประเภทเป็นตัวแทน หรือนายหน้าซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ ให้แก่บุคคลอื่น โดยได้รับค่านายหน้า หรือบำเหน็จเป็นการตอบแทน

2. กิจการค้าหลักทรัพย์ (SECURITIES DEALER BUSINESS) หมายถึง การประกอบกิจการค้าประเภทซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ในนามของตนเอง

3. กิจการที่ปรึกษาการลงทุน (SECURITIES ADVISOR BUSINESS) หมายถึง การประกอบกิจการให้คำแนะนำแก่ประชาชน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับคุณค่าของหลักทรัพย์ หรือความเหมาะสมในการลงทุน หรือซื้อขายหลักทรัพย์ใดๆ ทั้งนี้โดยได้รับค่าบริการ หรือค่าบำเหน็จเป็นการตอบแทนสำหรับบริการนั้น

4. กิจการจัดจำหน่าย (SECURITIES UNDERWRITER BUSINESS) หมายถึง การประกอบกิจการจำหน่ายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน

5. กิจการจัดการลงทุน (SECURITIES MANAGEMENT BUSINESS) หมายถึง การประกอบกิจการลงทุนตามโครงการ โดยการออกตราสาร หรือหลักฐานแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ของแต่ละโครงการจำหน่ายให้แก่ประชาชน และนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายตราสาร หรือหลักฐานแสดงสิทธินั้นไปลงทุนในหลักทรัพย์ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ หมายถึง บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ คือ นอกจากจะดำเนินกิจการโดยการระดมเงินทุนจากประชาชน เพื่อให้ผู้อื่นกู้ยืมแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นนายหน้า หรือตัวแทนในการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนตราสาร

แหล่งเงินทุนของธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์

1 เงินทุนจดทะเบียนที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว ไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท

2. เงินกู้ยืม แบ่งออกได้ 3 ประการ ดังนี้

- เงินกู้ยืมจากประชาชน โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งมีระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือนและ 1 ปี

โดยกฎหมายกำหนดวงเงินกู้ยืมในเขตกรุงเทพฯ นนทบุรี และสมุทรปราการ ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท ในแต่ละครั้ง และต่างจังหวัด ไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท

- เงินกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากบริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ เป็นบริษัทในเครือธนาคารพาณิชย์ จึงนิยมที่จะกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์เรียกว่า CREDIT LINE ในลักษณะเงินเบิกเกินบัญชี และกำหนดวงเงินที่บริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ ต้องดำรงที่ธนาคารคิดเป็นร้อยละของ CREDIT LINE ซึ่งเรียกว่า COMPENSATION BALANCE

- เงินกู้ยืมต่างประเทศ บริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ที่เป็นบริษัทใหญ่ สามารถกู้ยืมเงินจากต่างประเทศในลักษณะเกี่ยวกับการขอกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ

3. รายได้จากการลงทุน ได้แก่ ดอกเบี้ย และเงินปันผล

การควบคุมของรัฐบาล

ธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีกฎหมายควบคุมธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ของยอดเงินกู้ยืมรวม
2. การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6
3. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุดแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องไม่เกินร้อยละ 30 ของเงินกองทุน
4. วงเงินให้กู้แก่ผู้เช่าซื้อไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินกองทุน
5. อัตราดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงินไม่เกินร้อยละ 16 ต่อปี
6. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมสูงสุดไม่เกินร้อยละ 19.5 ต่อปี
7. บริษัทต้องเปิดเผยฐานะทางการเงินแก่สาธารณะ

บริษัทประกันภัย (INSURANCE COMPANY)

การประกันภัย คือ การที่บรรดาที่บุคคลที่ตกอยู่ในภัยอันตรายประเภทเดียวกันต่างร่วมกันสะสมเงินไว้คนละเล็กคนละน้อย ซึ่งรวมกันแล้วเป็นเงินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นแก่ชีวิต และทรัพย์สินของบุคคลใดในกลุ่มนั้น บุคคลผู้เอาประกันภัยคนอื่นๆ ตลอดจนบริษัทประกันภัยจะต้องช่วยบรรเทาความเสียหายจากเงินที่ได้ร่วมกันสะสมไว้

ธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยเริ่มมีมาตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ปี พ.ศ. 2399 บริษัทประกันภัยแห่งแรกในประเทศไทย คือ บริษัท บอร์เนียวคอมพานี หลังจากนั้นก็มีบริษัทซึ่งเป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศมาดำเนินการในเมืองไทยหลายบริษัท จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 6 ได้โปรดเกล้าให้ตรากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้น เพื่อใช้บังคับธุรกิจประกันภัย เมื่อ พ.ศ. 2467 ต่อจากนั้นในปี พ.ศ. 2471 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมธุรกิจประเภทนี้โดยเฉพาะ หลังจากมีกฎหมายควบคุมแล้ว มีบริษัทประกันภัยต่างประเทศได้รับอนุญาตให้ดำเนินการประกันภัย และประกันชีวิตในประเทศไทย 5 บริษัท แต่ไม่มีบริษัทของคนไทยเลย จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 บริษัททั้ง 5 ได้หยุดการดำเนินกิจการในประเทศไทย จึงเป็นโอกาสให้คนไทยได้เริ่มตั้งบริษัทประกันชีวิตประกันภัย 2 บริษัทเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2485 คือ บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด กับบริษัทไทยเศรษฐกิจประกันภัย หลังสงครามยุติลง เมื่อปี พ.ศ. 2488 บริษัทต่างประเทศที่หยุดกิจการได้กลับเข้ามาดำเนินการอีก 2 บริษัท ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 มีบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 1 บริษัท และในปี พ.ศ. 2494 มีบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 6 บริษัท รัฐบาลจึงห้ามการจัดตั้งบริษัทประกันภัย และประกันชีวิตขึ้นอีกเพราะเท่าที่มีอยู่เพียงพอแล้ว ดังนั้น

กองทุนรวม (MUTUAL FUND)

กองทุนรวม หรือบริษัทจัดการ (INVESTMENT COMPANY) ดำเนินธุรกิจในการที่จะรวบรวมเงินออมจากประชาชนที่สนใจลงทุน โดยการขายหน่วยลงทุน (UNIT) หรือหุ้นของโครงการกองทุนรวมแต่ละโครงการ เงินกองทุนที่ได้จากการจัดโครงการเสนอขายหน่วยลงทุนแก่ประชาชนแต่ละโครงการจะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ เช่น หุ้นกู้ หุ้น พันธบัตร หรือ ตั๋วสัญญาใช้เงิน เมื่อได้กำไรจากการลงทุนบริษัทจะแบ่งสรรกำไรให้แก่ประชาชนผู้ถือหน่วยลงทุนในรูปเงินปันผล ส่วนบริษัทได้รับตอบแทนในรูปของค่าธรรมเนียมในการจัดการ

โครงสร้างของกองทุนรวม

ในการดำเนินธุรกิจการจัดการลงทุน ต้องประกอบด้วย

1. บริษัทที่ทำธุรกิจการจัดการลงทุน (INVESTMENT COMPANY)
2. ประชาชนผู้ลงทุน (UNIT HOLDER)
3. ผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (TRUSTEE)

1. บริษัทที่ทำธุรกิจการจัดการลงทุน คือ บริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง ให้ประกอบกิจการประเภทการจัดการลงทุน มีหน้าที่จัดทำโครงการแต่ละโครงการขึ้น เพื่อเสนอขายหน่วยลงทุนให้แก่ประชาชน โดยเงินทุนที่ระดมได้จากการจัดจำหน่าย บริษัทจะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในแต่ละโครงการ และเมื่อมีรายได้จากการลงทุน เงิน ดอกเบี้ย กำไรส่วนเกินทุน (CAPITAL GAIN) หรือเงินปันผลบริษัทจะต้องนำไปแบ่งให้ผู้ลงทุนในรูปของเงินปันผล

2. ประชาชนผู้ลงทุน คือ ผู้ที่มีเงินออมมากน้อยต่างกันที่สนใจจะลงทุน แต่อาจไม่มีความรู้ความสามารถในการลงทุน ได้ทำการเข้าซื้อหน่วยลงทุนในโครงการของกองทุนรวม หรือซื้อหน่วยลงทุนโดยรับโอน ผู้ถือหน่วยลงทุนเป็นผู้มีสิทธิในทรัพย์สินของกองทุนตามสัดส่วนของหน่วยลงทุนที่ถือ และมีสิทธิได้รับเงินปันผลจากการดำเนินงานของกองทุนรวม

3. ผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ คือ สถาบันที่คนเชื่อถือ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ไม่มีส่วนได้เสียกับบริษัทจัดการ แต่ทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามการดำเนินงานของบริษัทจัดการ ให้จัดการทรัพย์สินของกองทุนรวมให้เป็นไปตามสัญญา และคอยทักท้วงบริษัทจัดการถ้าเห็นว่าบริษัทกระทำผิดข้อสัญญาอันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่กองทุนรวม หรือประชาชนผู้ลงทุน ผู้พิทักษ์ผลประโยชน์จะได้รับค่าบริการในการดำเนินงานจากบริษัทจัดการตามที่ได้ตกลงไว้ และอาจลาออกก็ได้ ถ้าทักท้วง หรือแนะนำคัดเตือนไม่เป็นผลสำเร็จ

แหล่งเงินทุน

1. เงินที่ได้จากการขายหน่วยลงทุนให้แก่ประชาชน
2. ดอกเบี้ย กำไร เงินปันผล ที่ได้จากทรัพย์สินที่นำเงินไปลงทุนไว้ตามโครงการ
3. กำไรส่วนทุนได้จากราคาซื้อขายหุ้นของบริษัท

ประเภทกองทุนรวม

กองทุนรวมแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. กองทุนรวมแบบปิด (CLOSE-END MUTUAL FUND) คือ กองทุนที่ดำเนินการขายหน่วยลงทุนให้ประชาชนจำนวนแน่นอนตายตัว และเมื่อจำหน่ายหมดแล้วจะไม่ออกหน่วยลงทุนเพิ่มอีก ไม่รับไถ่ถอนหน่วยลงทุนคืนจนกว่าจะครบกำหนดการดำเนินการตามที่สัญญาไว้ แต่ถ้าผู้ลงทุน ที่ซื้อหน่วยลงทุนต้องการขายหน่วยลงทุนก่อนครบกำหนด ต้องทำการขายในตลาดหลักทรัพย์ กองทุนรวมแบบปิดมีระยะเวลาในการนำเงินที่ได้จากการระดมทุนไปจัดการลงทุนซื้อหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละโครงการ ซึ่งเมื่อมีกำไรจากการลงทุนระหว่างดำเนินงานบริษัทจะจ่ายให้แก่ผู้ลงทุนในรูปของเงินปันผล และเมื่อครบกำหนดการดำเนินงานแล้วบริษัทจะได้ถอนหน่วยลงทุนคืนตามราคาของหน่วยลงทุนที่คำนวณได้ครั้งสุดท้าย

2. กองทุนรวมแบบเปิด (OPEN-END MUTUAL FUND) คือ กองทุนที่ดำเนินการออกขายหน่วยลงทุนให้แก่ประชาชนโดยไม่จำกัดจำนวน ดังนั้น ธนาคารของกองทุนประเภทนี้อาจมีขนาดใหญ่เล็กต่างกัน ได้ ขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชน การดำเนินงาน และประกาศรับไถ่ถอนหน่วยลงทุนคืนตลอดเวลา

3. กองทุนรวมแบบตามตัว (FIXED TRUST OR UNIT) มีการดำเนินงานคล้ายกับกองทุนรวมแบบปิด แต่แตกต่างกันเฉพาะในเรื่องของการลงทุน คือ กองทุนรวมแบบตามตัวนั้นลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูงนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละกองทุน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนซื้อหน่วยลงทุน

1. ผู้มีเงินออมน้อยสามารถลงทุนได้ โดยไม่ต้องมีความรู้ความสามารถในการลงทุนเพราะบริษัทจัดการสามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้บริหารและทำหน้าที่ในการตัดสินใจลงทุน และเป็นการลดบริการที่จะต้องเสียในการลงทุนเองอีกด้วย

2. เป็นการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน ทั้งนี้เพราะยังกระจายการลงทุนในหลักทรัพย์ได้มากเท่าใดความเสี่ยงก็ยิ่งลดลงมากเท่านั้น

3. เป็นการส่งเสริมการขายของตลาดทุนออกไปให้กว้างขึ้น โดยการให้ประชาชนเข้ามาเป็นเจ้าของหุ้นมากที่สุด

4. เป็นการปูพื้นฐานเศรษฐกิจต่างๆ ไปของประเทศ เพราะเงินที่รวบรวมได้ถูกนำไปลงทุนในกิจการหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

5. เป็นการออมทรัพย์ของผู้มีรายได้น้อย

6. เป็นการกระจายรายได้ให้เป็นธรรมมากขึ้น

สหกรณ์ (CO-OPERATIVES)

สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน โดยกลุ่มบุคคลที่มีตามประสงค์อย่างเดียวกัน โดยยึดหลักความยุติธรรม หลักความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือกันเอง เพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมในหมู่สมาชิก

สหกรณ์ในประเทศไทย เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 โดยมีพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์เป็น “พระบิดาของสหกรณ์แห่งประเทศไทย” เป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรกของประเทศไทย สหกรณ์แห่งแรกที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์หาทุนตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ชื่อ สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2471 รัฐบาลได้ตระหนักถึงผลสำคัญของกิจการสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2471 ขึ้น เพื่อคุ้มครองกิจการสหกรณ์โดยเฉพาะ ต่อจากนั้นเป็นต้นมา กิจการสหกรณ์ได้ขยายตัวมากขึ้น มีสหกรณ์เพิ่มขึ้นหลายประเภท งานสหกรณ์ได้ขยายจากระดับกรมเป็นระดับกระทรวง ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2511 โดยมีจุดประสงค์ให้มีการควบคุมสหกรณ์ประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน ทำให้งานสหกรณ์คล่องตัวมากขึ้น ขยายงานได้กว้างยิ่งขึ้นตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ได้แบ่งสหกรณ์ได้ 6 ประเภท คือ

1. สหกรณ์การเกษตร

2. สหกรณ์การทหารยา
3. สหกรณ์การนิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์การออมทรัพย์

โดยสหกรณ์ตั้งแต่ 3 แห่งขึ้นไป สามารถรวมกันจัดตั้งเป็นชุมชนสหกรณ์เพื่อดำเนินกิจการร่วมกัน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นสหกรณ์อีกประเภทหนึ่งได้

ในบรรดาสหกรณ์ทั้ง 6 ประเภท ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่สำคัญเพียง 2 ประเภท คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์ออมทรัพย์ (SAVING CO-OPERATION)

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันที่ดำเนินการเกี่ยวกับการออมทรัพย์ให้แก่สมาชิกที่อยู่กลายเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยทำหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิก และให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ แล้วนำกำไรจากการดำเนินการมาจัดสรรให้สมาชิกในรูปแบบเงินปันผล

สหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไปจัดตั้งขึ้นโดยรวบรวมสมาชิกตามหลักอาชีพ ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ทำงานประจำในสังกัด และหน่วยงานเดียวกัน และหน่วยงานเดียวกัน มาได้ประจำ เช่น ส่วนราชการ องค์กร หรือ บริษัทเอกชนใหญ่ๆ เป็นต้น

การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์มีแหล่งเงินทุนจากทุน หรือหุ้น หรือเงินค่าหุ้นของสมาชิก ซึ่งผ่อนชำระเป็นรายเดือน เงินฝากจากสมาชิกทั้งประเภทฝากประจำ และออมทรัพย์ และกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นๆ

สำหรับการใช้เงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ จะอยู่ในรูปของเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เงินกู้สามัญ เป็นเงินกู้สำหรับให้สมาชิกใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น โดยสหกรณ์ออมทรัพย์จะปล่อยให้สมาชิกกู้ตามความสามารถในการดำเนินการของสหกรณ์แต่ละแห่ง ประมาณ 3-10 เท่าของเงินเดือน
2. เงินกู้ฉุกเฉิน เป็นเงินกู้สำหรับให้สมาชิกในกรณีฉุกเฉิน โดยมีวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 3,00 บาท
3. เงินกู้พิเศษ เป็นเงินกู้เพื่อส่งเสริมความมั่นคง หรือก่อให้เกิดผลประโยชน์นอกเขตของสมาชิก โดยมีวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 300,000 บาท

สหกรณ์การเกษตร (AGRICULTURAL CO-OPERATIVES)

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่ทำหน้าที่จัดหา และให้บริการแก่สมาชิกในด้านการผลิต การเกษตร เช่น การจัดหาเงินทุน วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ มาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก หรือรวบรวมผลผลิตการเกษตรออกจำหน่าย เป็นต้น

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรมีแหล่งเงินทุนจากทุน หุ้น หรือเงินค่าหุ้นของสมาชิกจ่ายชำระเต็มมูลค่า เงินฝากจากสมาชิกของสหกรณ์ โดยแบ่งเป็นประเภทประจำ และออมทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรจะนำเงินทุนให้สมาชิกกู้โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. เงินกู้ระยะสั้น เป็นเงินกู้เพื่อใช้จ่ายในการผลิตในช่วงฤดูการผลิต เช่น ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าอุปกรณ์ ค่าเช่า ค่าภาษีอากร โดยสหกรณ์จะให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของราคาผลผลิตที่สมาชิกลำนามอบให้สหกรณ์ขาย โดยมีระยะเวลาให้กู้ 12 เดือน

2. เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้เพื่อการลงทุนในการผลิต เช่น สร้างคู่อันน้ำ ค่าก่อสร้าง ค่าที่ดิน ค่าเครื่องมือเครื่องจักร หรือให้กู้เพื่อชำระหนี้สินเดิม ซึ่งเมื่อรวมกับเงินกู้ระยะสั้นแล้ว จะต้องไม่เกิน 40,000 บาท โดยต้องมีสมาชิก หรือหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธกส. (BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURE CO-OPERATIVES : BAAC)

สถาบันการเงินเพื่อช่วยเกษตรกรในประเทศไทย มีมานานกว่า 60 ปีแล้ว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้นในปี พ.ศ. 2459 แต่ไม่เจริญก้าวหน้าเพราะมีอุปสรรคในการดำเนินงานหลายประการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2486 ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น แต่ก็มีอุปสรรคในการดำเนินงานเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะหาแหล่งเงินกู้ได้ยาก และการดำเนินงานอยู่ในเขตจำกัดทำให้ไม่สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่เกษตรกรได้ ต่อมาเมื่อรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาในเรื่องสินเชื่อการเกษตรจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

แหล่งเงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรมีแหล่งเงินทุนมาจาก

1. เงินกองทุน ซึ่งประกอบไปด้วยเงินค่าหุ้น เงินสำรอง และกำไรสะสม โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่

2. เงินฝาก ธกส. เปิดบริการรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไปเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ โดยแบ่งเงินฝากเป็น 4 ประเภท คือ เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากธนาคารอื่น ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารอาคารสงเคราะห์ และเงินฝากตามส่วนเงินกู้ (LOAN

3. เงินกู้ แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของ ธกส. ได้แก่ เงินกู้ในประเทศ เงินกู้ต่างประเทศ การขาย ช่วงลดตัวสัญญาใช้เงิน ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการออกหุ้นกู้

การใช้เงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรดำเนินการให้กู้เงินประเภทต่างๆ เพื่อการใช้จ่ายทางการเงินการเกษตรแก่

ก. เกษตรกร สามารถกู้ยืมเงินประเภทต่างๆ จาก ธกส. ดังนี้

- เงินกู้ระยะสั้น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหนัก เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่นที่ไม่ใช่อาชีพหลัก และเงินกู้ระยะสั้นจากการขายผลผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าน้ำมัน ค่าเช่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยมีกำหนดชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน และในกรณีพิเศษให้ชำระคืนไม่เกิน 18 เดือน

- เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้เพื่อลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร ซึ่งใช้ได้ยาวนานเกินกว่า ฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น ค่าบุกเบิกปรับปรุง หรือซื้อที่ดินการเกษตร โดยมีกำหนดชำระคืนภายใน 3 ปี และถ้าเป็นกรณีพิเศษ ธกส. จะผ่อนผันให้ชำระคืนภายใน 5 ปี

- เงินกู้ระยะยาว เป็นเงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร โดยมีกำหนดคืนชำระคืน 5 ปีขึ้นไป

ข. สหกรณ์การเกษตร ธกส. ให้ความช่วยเหลือแก่สหกรณ์การเกษตรเรื่อยมา ซึ่งมีอยู่ 3 ประเภท คือ สหกรณ์จำกัดสินใช้ สหกรณ์ไม่จำกัดสินใช้ และชุมนุมสหกรณ์ โดยจัดประเภทเงินกู้ต่างๆ ดังนี้

- เพื่อใช้เป็นทุนให้กู้แก่สมาชิก
- เพื่อใช้เป็นทุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
- เพื่อใช้เป็นทุนดำเนินการขายผลผลิตการเกษตร

ค. กลุ่มเกษตรกร ธกส. ให้บริการเงินกู้แก่กลุ่มเกษตรกร 3 ประเภท ดังนี้

- เพื่อใช้เป็นทุนให้กู้แก่สมาชิกระยะสั้น และระยะปานกลางในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี
- เพื่อใช้เป็นทุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
- เพื่อลงทุนในสินทรัพย์ประจำสำหรับการแปรรูป และขายผลผลิตการเกษตร

สำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม (THE SMALL INDUSTRIAL FINANCE OFFICE: SIFO)

อุตสาหกรรมขนาดย่อม คือ อุตสาหกรรมที่มีขนาดคนงาน 10-99 คน ที่ดำเนินงานโดยเอกชนเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนน้อย แรงงานมาก (CAPITAL SAVING AND LABOUR INTENSIVE) ซึ่งเหมาะสมกับประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย กิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีคนงานต่ำกว่า 50 คนลงมา ซึ่งมีถึงร้อยละ 80-90 ของกิจการอุตสาหกรรมทั้งหมดในทั่วประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมร่วมขนาดย่อมที่มีต่อการพัฒนาประเทศ จึงได้ร่วมกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. 2507 ซึ่งต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือทางการเงินอุตสาหกรรมขนาดย่อมโดยเฉพาะ โดยให้กู้เงินระยะปานกลางระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำไปปรับปรุงขยายกิจการให้ทันสมัย เพื่อเพิ่มผลผลิต และปรับปรุงสินค้าให้ดีขึ้น

ประเภทอุตสาหกรรมที่อยู่ในขอบข่ายได้รับเงินกู้

อุตสาหกรรมขนาดย่อมนี้ จะได้รับความช่วยเหลือจะต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคล มีเงินทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท และในกรณีที่ส่วนบุคคลธรรมดา ต้องมีทรัพย์สินไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ดำเนินกิจการต่อไปนี้

1. อุตสาหกรรมโรงงาน (MANUFACTURING INDUSTRIES) เช่น โรงงานอุตสาหกรรมโลหะ โรงงานทอผ้า โรงงานผลิตอาหาร โรงงานผลิตน้ำมันพืช โรงงานทำสีทาบ้าน โรงงานเคมีภัณฑ์ โรงงานผลิตภัณฑ์พลาสติก โรงงานผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ

2. อุตสาหกรรมบริการ (SERVICE INDUSTRIES) ได้แก่ โรงงานที่ผลิตชิ้นส่วนหรือให้บริการแก่กิจการอุตสาหกรรมอื่นๆ ในอันที่จะช่วยให้กิจการนั้นๆ สามารถที่จะดำเนินการเป็นปกติโดยสม่ำเสมอ เช่น โรงกล โรงหล่อโลหะ โรงงานตีเหล็ก โรงงานผลิตเครื่องอะไหล่ โรงงานหรืออู่ซ่อมรถยนต์ เรือกลไฟ หรือเครื่องยนต์ ฯลฯ แต่ไม่รวมถึงอุตสาหกรรมบริการ (SERVING INDUSTRIES) เช่น การขนส่ง การโรงแรม หรือการทัศนจร ฯลฯ

3. อุตสาหกรรมหัตถกรรม (HANDICRAFT INDUSTRIES) เช่น การทำเครื่องเงิน เครื่องทองรูปพรรณ การทำเครื่องลงหิน หรือทองม้าหล่อ การทำเครื่องถม เครื่องลงยา การทำเครื่องไม้แกะสลัก การเจียรไนพลอย ฯลฯ

4. อุตสาหกรรมในครอบครัว (COTTAGE OF HOME INDUSTRIES) ได้แก่ การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำอิฐก่อสร้าง การทำเครื่องจักรสาน การทอเสื่อ การผลิตสิ่งของเครื่องใช้ด้วยซีเมนต์ การทอผ้า หรือผ้าไหมด้วยมือ ฯลฯ

การใช้เงินทุนของสำนักงานกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม

สำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้รับเงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503-2515 จำนวน 53.65 ล้านบาท และเงินสมทบของธนาคารกรุงไทยในอัตรา 1 : 3 กล่าวคือ สำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมนำเงินงบประมาณไปฝากที่ธนาคารกรุงไทย 45.5 ล้านบาท และได้สมทบจากธนาคารกรุงไทยเพื่อให้กู้ยืมอีก 3 เท่า คือ 136.5 ล้านบาท นอกจากนั้นสำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้เงินทุนจากดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารกรุงไทยอีกในอัตราร้อยละ 4

สำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้ดำเนินงานให้กู้ยืมเงินแก่กิจการอุตสาหกรรม ดังกล่าวโดยกำหนดวงเงินกู้ยืมสูงสุดรายละไม่เกิน 1 ล้านบาท ในระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปถึง 7 ปี ซึ่งจะพิจารณาตามความเหมาะสมของอุตสาหกรรมและผลตอบแทนของกิจการ เพื่อให้กิจการของ อุตสาหกรรมเหล่านั้นนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน ค่าซื้อที่ดิน ตั้งโรงงาน ขยายโรงงาน ค่าก่อสร้าง และสิ่งจำเป็นในการผลิต นอกจากนั้นสำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมยังอนุมัติเงินกู้สำหรับ กิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมทุกประเภท ที่มีวัตถุประสงค์นำเงินไปจัดสร้างระบบกำจัด สิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษด้วย

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (GOVERNMENT HOUSING BANK)

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการธนาคารอาคารสงเคราะห์ปี พ.ศ. 2496 เป็นสถาบันการเงินของรัฐบาล มีสภาพเป็นนิติบุคคล เนื่องมาจากรัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในเรื่องปัญหาที่อยู่อาศัยของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน และสนับสนุนให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยปานกลาง หรือปานกลางค่อนข้างต่ำที่มีความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยให้สามารถซื้อบ้านเป็นของตนเองได้ นอกจากนี้มีนโยบายช่วยเหลือแก่นิติบุคคลที่จัดสรรบ้าน และที่ดินออกจำหน่ายแก่ประชาชน โดยทั่วไปด้วย

ในปี พ.ศ. 2515 รัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานเคหะขึ้นเพื่อรับผิดชอบช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยมากขึ้น และได้โอนกิจการธนาคารอาคารสงเคราะห์เฉพาะที่เกี่ยวกับธุรกิจให้เข้าซื้อที่ดิน หรืออาคารแก่ผู้ที่ไม่มียู่อาศัยเป็นของตนเองให้ไปขึ้นอยู่กับการเคหะแห่งชาติ ดังนั้น เพราะราช บัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์จึงได้แก้ไขตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 317 กำหนดให้ธนาคาร อาคารสงเคราะห์เป็นธนาคารเพื่อส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนให้นำเงินไปใช้ประโยชน์ใน กิจการเคหะ และเป็นสถาบันการเงินที่ดำเนินธุรกิจโดยวัตถุประสงค์เฉพาะต่างกับสถาบันการเงิน อื่นๆ

การดำเนินงานของธนาคารอาคารสงเคราะห์

ธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นสถาบันการเงินที่ให้กู้ยืมเพื่อการเคหะ ธนาคารจำเป็นต้องมีแหล่งเงินทุน ซึ่งได้มาจากเงินกองทุนที่ขอมารัฐบาล เงินฝากจากผู้ออม ซึ่งมีหลายประเภททั้งเงินฝากออมทรัพย์ ประจำ และแบบเคหะ แต่แหล่งเงินทางด้านเงินฝากมีน้อย นอกจากนี้ธนาคารยังมีแหล่งที่มาจากเงินกู้ยืมระยะยาวจากกระทรวงการคลัง ธนาคารออมสิน ธนาคารแห่งประเทศไทย และเงินกู้ยืมจากประชาชน โดยการออกพันธบัตร หุ้นกู้ซึ่งมีรัฐบาลค้ำประกันเป็นครั้งคราวด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคาร เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย ธนาคารอาคารสงเคราะห์จึงนำเงินไปใช้ ดังนี้

1. ให้กู้ยืมแก่ประชาชน และนิติบุคคล ดังวัตถุประสงค์ต่อไปนี้
 - เพื่อซื้อที่ดิน และอาคารเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง
 - เพื่อปลูกสร้าง ขยาย หรือซ่อมแซมอาคารที่อยู่อาศัยของตนเอง
 - เพื่อไถ่ถอนจำนองจากหนี้สินที่ผูกพันที่ดิน หรืออาคารอันเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง
 - เพื่อไถ่ถอนการฝากขายที่ดิน หรืออาคารที่อยู่อาศัยของตนเอง
2. รับจํานำหรือจํานองทรัพย์สินเพื่อเป็นประกันในการกู้ยืม
3. รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อถูกทวงถาม หรือครบกำหนด
4. ดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

บริษัทเครดิตฟองซิเออร์ (CREDIT FONCIER COMPANY)

การประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ในประเทศไทยมีมานานแล้ว แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่ประชาชน ทั้งนี้เพราะการประกอบธุรกิจดังกล่าวในระยะแรกนั้น ดำเนินการโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดในรูปของการปลูกสร้างบ้าน และจัดสรรที่ดินขายให้ประชาชนในระบบผ่อนชำระ หรือให้กู้โดยใช้บ้าน และที่ดินจำนองเป็นประกัน บริษัท แรกที่ดำเนินการเครดิตฟองซิเออร์คือ บริษัทไทยเครดิตฟองซิเออร์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2501 ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ธุรกิจประเภทนี้ ต่อมาเมื่อกิจการประเภทนี้ขยายตัว รัฐบาลจึงได้ออกประกาศคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 58 ปี พ.ศ. 2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันเป็นเครดิตฟองซิเออร์ ปี พ.ศ. 2522 ซึ่งกำหนดว่าธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ หมายถึง บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุมัติให้ประกอบกิจการต่อไปนี้

1. กิจการเครดิตฟองซิเออร์ หมายถึง การให้กู้ยืมเงิน โดยวิธีรับจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้าปกติ
2. กิจการรับซื้อฝาก หมายถึง กิจการรับซื้ออสังหาริมทรัพย์ตามสัญญาขายฝากเป็นทางการค้าปกติ

3. กิจกรรมอื่นเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการประเภทนี้จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยมีทุนจดทะเบียน และทุนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท โดยเสียค่าธรรมเนียม ค่าขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ประเภทละ 10,000 บาท โดยจะต้องตั้งบริษัทในรูปบริษัทมหาชน จำกัด ซึ่งมีผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลธรรมดาไม่ต่ำกว่า 100 ราย และผู้ถือหุ้นดังกล่าวต้องถือหุ้นรวมกันเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 50% ของจำนวนหุ้นที่ได้จำหน่ายแล้วทั้งหมดของบริษัทไม่ได้ นอกจากนี้ต้องมีบุคคลผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายออกไปปัจจุบันมีธุรกิจประเภทนี้มากกว่า 30 บริษัท โดยต้องใช้ชื่อที่มีคำว่าบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ นำหน้าและมีคำว่าจำกัดต่อท้าย

แหล่งเงินทุน

1. เงินกองทุน คือ เงินที่ชำระค่าหุ้นแล้ว
2. จากบุคคลภายนอก และสถาบันการเงิน

เงินกู้จัดเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญ เพราะธุรกิจประเภทนี้ไม่ได้รับอนุญาตให้ระดมเงินทุนจากประชาชน ยกเว้นเป็นการออกหุ้นกู้

การใช้ไปของเงินทุน

1. ให้กู้ยืมโดยมีทรัพย์สินจำนองค้ำประกัน
2. ประกอบกิจการโดยการซื้อ หรือมีอสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ประชาชนเช่าซื้อ

การควบคุมจากรัฐบาล

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้เป็นตัวแทนผู้ควบคุมการประกอบการของธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ดังต่อไปนี้

1. เงินทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท
2. ระยะเวลาการออกตั๋วสัญญาใช้เงินอย่างต่ำไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. อัตราดอกเบี้ยตั๋วสัญญาใช้เงินสูงสุด 15% ของเงินกองทุน
4. จำนวนเงินให้กู้ยืมสูงสุดต่อ 1 คนไม่เกิน 50% ของเงินทุน
5. วงเงินของตั๋วสัญญาใช้เงินขั้นต่ำ 1,000 บาทขึ้นไป
6. อัตราส่วนการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
 - ไม่ต่ำกว่า 5% ของยอดเงินกู้ยืมจากบุคคลธรรมดา
 - ไม่ต่ำกว่า 3% ของยอดเงินกู้ยืมจากนิติบุคคล
7. อัตราส่วนการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ต้องไม่น้อยกว่า 6% ของสินทรัพย์

เสี่ยง

8. อัตราส่วนดอกเบี้ยกู้ยืมสูงสุดไม่เกิน 19.5%

โรงรับจำนำ (THE PAWNSHOP)

โรงรับจำนำ หมายถึง สถานที่รับจำนำสิ่งของเพื่อเป็นทรัพย์สินค้ำประกันเงินกู้ให้ผู้รับจำนำ โดยมีข้อตกลงว่า ถ้าครบกำหนดระยะเวลากู้ และผู้จำนำไม่นำเงินมาไถ่ถอนคืนทรัพย์สินที่นำมาจำนำจะต้องตกเป็นของผู้รับจำนำ

โรงรับจำนำเป็นสถาบันเก่าแก่ที่สุด จัดตั้งโดยเอกชนในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้โปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติโรงรับจำนำขึ้นในปี พ.ศ. 2438 ซึ่งได้ยกเลิกในปี พ.ศ. 2489 เมื่อรัฐบาลตราพระราชบัญญัติโรงรับจำนำขึ้นมาใหม่ หลังจากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2484 และ ปี พ.ศ. 2505 พระราชบัญญัติโรงรับจำนำฉบับแก้ไขล่าสุด ซึ่งมีการแก้ไขในปี พ.ศ. 2517 ได้ใช้มาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

โรงรับจำนำในประเทศแบ่งตามลักษณะของผู้ดำเนินการออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. โรงรับจำนำของรัฐบาล ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

- สถานชานาเคราะห์
- สถานชานานุบาล

2. โรงรับจำนำเอกชน

สถานชานาเคราะห์

ตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2498 เป็นโรงรับจำนำที่ดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นรัฐวิสาหกิจเมื่อ ปี พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถจำนำสิ่งของในราคายุติธรรม และเสียอัตราดอกเบี้ยต่ำสถานชานาเคราะห์มีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครรวม 16 แห่ง

สถานชานาเคราะห์มีทุนเริ่มแรก 7 ล้านบาท เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน และเงินกู้ยืมจากธนาคารออมสิน และกระทรวงการคลัง

สถานชานานุบาล

สถานชานานุบาลตั้งขึ้นใน ปี พ.ศ. 2503 เป็นโรงรับจำนำที่ดำเนินการโดยเทศบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยโดยไม่ต้องพึ่งโรงรับจำนำเอกชน สถานชานานุบาลเปิดดำเนินการทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

สถานชานานุบาลในเขตกรุงเทพมหานครขึ้นอยู่กับศาลาว่าการกรุงเทพมหานครปัจจุบันมี 8 แห่ง โดยมีแหล่งเงินทุนเริ่มแรก 9 ล้านบาท เงินอุดหนุนจากเทศบาล และเงินกู้จากกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล

สำหรับสถานชานาบาลในต่างจังหวัด มีเงินทุนเริ่มแรกจากเทศบัญญัติงบประมาณแห่งละไม่เกิน 1.5 ล้านบาท เงินอุดหนุนจากเทศบาล และเงินกู้ยืมจากเทศบาล โดยขึ้นอยู่กับกรมการปกครอง

โรงรับจำนำเอกชน

การจัดตั้งโรงรับจำนำเอกชนต้องขออนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย โดยการประมูลทุก 5 ปี ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นจังหวัดเดียวที่มีโรงรับจำนำเอกชน สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร โรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตต้องอยู่ห่างจากโรงรับจำนำเดิมไม่น้อยกว่า 500 เมตร เงินทุนของโรงรับจำนำเอกชนได้มาจากเงินทุนของตนเอง และเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นๆ

โรงรับจำนำเป็นสถาบันที่ได้ชื่อว่าเป็นธนาคารของคนยากจนที่มีรายได้น้อย เพราะลูกค้าของโรงรับจำนำมีตั้งแต่ชนชั้นกรรมมาชีพไปจนถึงข้าราชการชั้นผู้น้อย และพนักงาน พ่อค้า แม่ค้า แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ฯลฯ โดยขอกู้จากโรงรับจำนำได้ในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท ซึ่งการกู้เงินส่วนใหญ่ก็เพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนผู้ยากจน ดังนั้น โรงรับจำนำจึงเป็นสถาบันการเงินเพื่อการกู้ยืมสำหรับผู้มีรายได้น้อย

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย : ธสน. (EXIM-BANK)

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รัฐบาลตั้งขึ้น ภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 7 กันยายน ปี พ.ศ. 2536 เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก นำเข้า และการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการให้สินเชื่อ ค้ำประกัน รับประกันความเสี่ยง หรือการให้บริการอื่นที่จำเป็น

ที่ผ่านมาการจัดสรรสินเชื่อ และการให้บริการทางการเงินแก่ภาคการส่งออกมีข้อจำกัดหลายด้าน เมื่อเทียบความสำคัญ และบทบาทของภาคการส่งออกต่อการเจริญเติบโต และการพัฒนาเศรษฐกิจสถาบันการเงินที่มีอยู่ยังไม่สามารถให้บริการทางการเงินแก่ภาคการส่งออกอย่างครบวงจร เช่น การรับประกันการส่งออก การค้ำประกัน และการให้สินเชื่อระยะปานกลางและระยะยาว เป็นต้น ประกอบกับการที่โครงการสร้างการผลิต และการส่งออกของไทยได้เปลี่ยนจากสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าประเภททุนมากขึ้น ทำให้การส่งออกต้องพึ่งพาการให้บริการทางการเงินที่ครบวงจรมากขึ้น ดังนี้ เพื่อสนับสนุนการส่งออกของไทย ให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศในสภาวะที่การแข่งขัน และการกีดกันทางการค้าจึงทวีความรุนแรงมากขึ้นทางการได้ตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินแก่ภาคการส่งออกอย่างครบวงจร

ชนส. จัดตั้งด้วยทุนประเดิมจำนวน 2,500 ล้านบาท ประกอบด้วยเงินผลกำไรรวมทั้งดอกผลตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารเงินผลกำไรที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2539 จำนวนประมาณ 843 ล้านบาท และเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจ่ายสมทบครบจำนวน 2,500 ล้านบาท นอกจากเงินทุนประเภทเดิมดังกล่าว ชนส. สามารถระดมเงินทุน โดยการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ออกตราสารการเงิน การขายลดหรือการขายช่วงลดตราสารการเงิน รายได้จากการดำเนินงานของชนส. เงินที่มีผู้มอบให้ชนส. และเงินกู้จากแหล่งอื่นที่รัฐมนตรีอนุมัติเพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน

สำหรับการให้บริการในระยะเริ่มแรกนั้น ชนส. มีแนวทางการดำเนินงานโดยสังเขป ดังนี้

ก. การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออก (REFINANCING) ซึ่งจะเป็นการรับโอนทางด้าน การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกมาจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาดำเนินการแทน

ข. การสนับสนุนทางการเงินสำหรับการส่งออกภายใต้ LATTER OF CREDIT (L/C) ที่มีอายุมากกว่า 180 วัน โดยการค้ำประกันเป็นหลัก หรืออาจรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่ดำเนินงาน

ค. การรับประกันความเสี่ยงในการเรียกเก็บเงิน ของตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก

ง. การให้สินเชื่อระยะยาวแก่ผู้ซื้อในประเทศ ที่ซื้อสินค้าจากประเทศไทยโดยผ่านธนาคารผู้ซื้อ

จ. การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ส่งออกรายย่อยหรือรายใหม่ โดยการค้ำประกันเงินกู้จากสถาบันการเงิน หรือร่วมให้กู้หรือกู้เอง

ชนส. มีกำหนดที่จะเริ่มเปิดให้บริการแก่ลูกค้าตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2537 โดยจะเริ่มเปิดให้บริการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจากการส่งออก หลังจากนั้นจึงจะขยายการดำเนินการให้รอบครอบคลุมบริการด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

กิจการวิเทศธนกิจ (BANK INTERNATIONAL BANKING FACILITIES ; BIBF)

กิจการวิเทศธนกิจ (BIBF) คือ ธุรกิจการเงินระหว่างประเทศที่ทางการได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทั้งใน และต่างประเทศเปิดดำเนินการในเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2536 การเปิดให้มีกิจการกู้ยืมเงินในธุรกิจการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ เพื่อชดเชยการขาดเงินออมในประเทศด้วย ในขณะเดียวกันกิจการวิเทศธนกิจจะเป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญให้แก่กลุ่มประเทศอินโดจีน และสหภาพพม่าเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ และช่วยให้ระบบการเงินในภูมิภาคมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น

ธุรกิจที่กิจการวิเทศชนกิจให้บริการ ได้แก่ การรับฝากเงิน หรือกู้เงินจากต่างประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศ การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศในประเทศ และต่างประเทศ การซื้อขาย และปริวรรตเงินตราต่างประเทศที่มีใช้เงินบาท การรับรองหรือค้ำประกันหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศกับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ การจัดหาเงินกู้ที่มีแหล่งที่มาจากต่างประเทศหรือการเป็นผู้จัดการในหารจัดกู้

นอกจากนี้ยังสามารถให้บริการด้านพาณิชย์ชนกิจ (INVESTMENT BANKING) อื่น ได้แก่ การบริการข้อมูลทางการเงิน จัดทำ หรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน เป็นที่ปรึกษาทางการเงิน เป็นที่ปรึกษาในการซื้อกิจการ รวมกิจการ หรือควบกิจการ จัดจำหน่ายหรือรับประกันการขายตราสารหนี้เพื่อออกจำหน่ายในต่างประเทศ

เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงินที่เข้ามาทำธุรกิจวิเทศชนกิจในประเทศไทย สามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินในศูนย์กลางการเงินอื่น ทางรายได้ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กิจการวิเทศชนกิจ จากปัจจุบันที่จัดเก็บในอัตราร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่ายของรายได้ดอกเบี้ยจากการฝาก หรือกู้ยืมจากต่างประเทศ เฉพาะธุรกรรมที่กระทำต่อผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ การยกเว้นอากรแสตมป์ และลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศที่ไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทยจากร้อยละ 15 เหลือร้อยละ 10 นอกจากนี้เพื่อลดปัญหาข้อยุ่งยากในทางปฏิบัติ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีอากรที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถานประกอบการถาวรในประเทศไทย (PERMANENT ESTABLISHMENT TAX) และภาษีจากการกู้ยืมระหว่งนิติบุคคลเดียวกัน (INTEROFFICE FUNDING)

ทางการได้ให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจวิเทศชนกิจแก่ธนาคารพาณิชย์ 46 ธนาคาร ซึ่งประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 15 ธนาคาร สาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย 11 ธนาคาร และธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศรายใหม่ 20 ธนาคาร ในเดือนมีนาคม ปี พ.ศ.2536

ณ สิ้นธันวาคม ปี พ.ศ. 2536 มีธนาคารที่เปิดดำเนินการวิเทศชนกิจ 35 ธนาคาร ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 11 ธนาคาร สาขานาคารต่างประเทศ 9 ธนาคาร และธนาคารธุรกิจวิเทศชนกิจได้ให้กู้ยืมในประเทศ (OUT-IN) จำนวน 197,024.4 ล้านบาท และให้กู้ยืมในต่างประเทศ (OUT-IN) จำนวน 3,789.2 ล้านบาท

อนึ่งการมีนโยบายที่จะให้กิจการวิเทศนกิจเปิดสาขาในภูมิภาคได้ตามเงื่อนไขที่
ทางการกำหนดทั้งนี้เพื่อส่งเสริมธุรกิจวิเทศนกิจ และเพื่อสนองตอบนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน
ของไทย

ในเรื่องตลาดทุน (CAPITAL MARKET) จะกล่าวถึงในบทต่อไป